

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลเพนียด
อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย องค์การบริหารส่วนตำบลเพนียด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 57 รัฐต้อง (1) อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและ คนไทยสามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลเพนียด ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

ความหมายและที่มาภูมิปัญญาท้องถิ่น

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 826) ภูมิปัญญา (Wisdom) หมายถึง พื้นความรู้ ความสามารถ นอกจากนี้ ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาหลากหลาย อาทิเช่นภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน ผู้ทรงคุณภูมิปัญญาไทย และ ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ดังนี้ “ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกสรร ประยุกต์ พัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ไว้ว่า “ภูมิปัญญา หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในการตัวของผู้นั้นเอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอด และพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้”

สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ 23) ให้ความหมายไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย” (Thai Wisdom) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ วิธีการ ผลงานที่คนควรรวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดเป็นผลผลิตที่ดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง ความรู้ ความสามารถ วิธีการ ผลงานที่คนไทยได้ศึกษา เก็บรวบรวมความรู้และจัดเป็นองค์ความรู้ ปรับปรุง พัฒนา ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ นำไปแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาพื้นบ้าน หมายถึง สิ่งที่แสดงความรู้ความคิด และการกระทำของบรรพบุรุษของเรา เพื่อที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงต้องศึกษาควบคู่ไปกับวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพราะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสอดคล้องสัมพันธ์กัน ในขณะเดียวกัน การศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้านก็ต้องเกี่ยวข้องกับงานที่ทำได้ง่าย ๆ คือ งานทำด้วยมือหรืองานหัตถกรรม และศิลปกรรมพื้นบ้าน

ผู้ทรงภูมิปัญญาไทย หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน แล้วนำภูมิปัญญานั้นไปใช้ประโยชน์เพื่อดำรงชีวิตได้สำเร็จ มีผลงานดีเด่น ได้รับการยกย่องเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงภูมิปัญญาแต่ละสาขาให้แพร่หลาย

ปราชญ์ชาวบ้าน หมายถึง บุคคลที่เป็นเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้าน และนำภูมิปัญญาไปใช้ประโยชน์ในการ ดำรงชีวิตจนประสบความสำเร็จ สามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงคุณค่าของอดีตกับปัจจุบันได้เหมาะสม

ลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญานั้นเกิดขึ้นจากการหล่อหลอมความรู้ ประสบการณ์ ความเชื่อ ปณิธาน สิ่งแวดล้อม สิ่งที่เหนือธรรมชาติ กับความสามารถของคน ดังนี้

- สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างที่อยู่รอบๆตัวเรา เช่นดิน ฟ้า อากาศ แม่น้ำ สัตว์ พืช เป็นต้นซึ่งก่อให้เกิดความคิดในการประกอบอาชีพ

- สิ่งที่เหนือธรรมชาติ เช่น ความเชื่อ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งสมมติต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดศาสนาสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันและก่อให้เกิดเรื่องจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม จิตกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ วรรณกรรม ผู้ทรงภูมิปัญญา เป็นผู้ใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ต่างๆ ตลอดจนความชาญฉลาดในการเชื่อมโยงประสบการณ์จากอดีตให้เป็นผลงานขึ้นมาใช้ในการแก้ปัญหาและการดำรงชีวิตประจำวัน

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) หมายถึงถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง มีการกำหนดสาขาภูมิปัญญาไทยไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่หน่วยงาน องค์กร และนักวิชาการแต่ละท่านนำมากำหนด อาทิเช่น

สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ 23) ได้จำแนกไว้รวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค)
3. สาขากการแพทย์
4. สาขากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขากกองทุนและธุรกิจชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ
7. สาขาศิลปกรรม
8. สาขาจัดการ
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม
๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 7 ประเภท ดังนี้

1. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
2. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
3. ภูมิปัญญาด้านศาสนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมความเชื่อ
4. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
5. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
6. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
7. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ 11 สาขา ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม
2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
3. สาขาการแพทย์แผนไทย
4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
6. สาขาสวัสดิการ
7. สาขาศิลปกรรม
8. สาขาการจัดการองค์กร
9. สาขาภาษาและวรรณกรรม
10. สาขาศาสนาและประเพณี
11. สาขาการศึกษา

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ดังนี้

- 1.ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปลูกสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การเกษตรแบบผสมผสาน,เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น
2. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่ายโดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต เช่น งานจักสาน,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย,การทำหัวโขน เป็นต้น
3. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป,การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น
4. ด้านการแพทย์ไทย คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย , การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น
5. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า , การสืบชะตาแม่น้ำ ,การทำแนวปะการังเทียม ,การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น
6. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ,ประติมากรรม ,นาฏศิลป์,ดนตรี,ทัศนศิลป์,คีตศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ

7. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน
8. ด้านอื่นๆ เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

ประเพณี วัฒนธรรม ในตำบลเพนียด อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

ประเพณีวันสงกรานต์

“สงกรานต์” เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง “การเคลื่อนย้าย” เป็นการอุปมาถึงการเคลื่อนย้ายของการประทับในจักรราศี คือ การเคลื่อนขึ้นปีใหม่ ในความเชื่อของไทยและบางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเพณีสงกรานต์ดั้งเดิม จะมีพิธีสงกรานต์ที่ปฏิบัติกันในครอบครัว โดยจะมีการใช้น้ำเป็นองค์ประกอบหลักในพิธี เนื่องจาก การคำนวณทางดาราศาสตร์ที่พระอาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีเมษ ซึ่งเป็นช่วงฤดูร้อน จึงใช้น้ำมารดให้แก้กันเพื่อความสดชื่นในหน้าร้อนนั่นเอง ในพื้นที่ภาคกลาง ประเพณีสงกรานต์ เริ่มตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี ดังนี้

- วันที่ 13 เมษายน เรียกว่า วันมหาสงกรานต์
- วันที่ 14 เมษายน เรียกว่า วันเนา
- วันที่ 15 เมษายน เรียกว่า วันเถลิงศก คือ วันเริ่มจุลศักราชใหม่

ประเพณีวันเข้าพรรษา

เทศกาลเข้าพรรษา ถือเป็นเทศกาลทางศาสนาพุทธที่สำคัญเทศกาลหนึ่งในประเทศไทย มีระยะเวลาประมาณ ๓ เดือนในช่วงฤดูฝน ซึ่งพุทธศาสนิกชนไทยนับแต่พระมหากษัตริย์ที่ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภกและประชาชนทั่วไปได้สืบทอดประเพณีการทำบุญในวันเข้าพรรษามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย “เข้าพรรษา” เริ่มในวันแรม ๑ ค่ำเดือนแปดในปีปรกติ และเริ่มวันแรม ๑ ค่ำเดือนแปดหลัง ในปีที่มีเดือนแปดสองหน ซึ่งเรียกว่า อธิกมาส วันแรม ๑ ค่ำ เรียกว่า วันเข้าพรรษา พรรษาสิ้นสุดในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑ ซึ่งเรียกว่า ออกพรรษา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงบัญญัติให้พระภิกษุอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งตลอดช่วงฤดูฝน ห้ามเดินทางไปค้างแรมที่อื่น นอกจากในกรณีจำเป็นเป็นพิเศษ เรียกว่า อยู่จำพรรษา

ประเพณีวันออกพรรษา

วันออกพรรษา เป็นวันที่พุทธบริษัททั้งชาววัดและชาวบ้าน ได้พร้อมใจกันกระทำบุญกุศลต่าง ๆ ตามคติประเพณีที่เคยประพฤติปฏิบัติสืบ ๆ กันมาแต่โบราณกาล “วันออกพรรษา” มีสาเหตุเนื่องมาจาก “วันเข้าพรรษา” ที่มีมาแล้วเมื่อวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ อันเป็นวันที่พระภิกษุทั้งหลายอธิษฐานใจเข้าอยู่พรรษาครบไตรมาส คือ ๓ เดือน ตามพระพุทธรูปบัญญัติโดยไม่ไปค้างแรมค้างคืนนอกสถานที่ที่ท่านตั้งใจอยู่ไว้ เมื่อมีวันเข้าพรรษาก็จำเป็นต้องมีวันออกพรรษา ซึ่งวันออกพรรษาซึ่งวันออกพรรษาดตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑ (เพ็ญเดือน ๑๑) ของทุกปี วันออกพรรษา เป็นวันสุดท้ายแห่งการจำพรรษาของพระภิกษุสงฆ์ หมายถึงพระภิกษุสงฆ์ได้จำพรรษาครบกำหนดไตรมาส ตามพระพุทธรูปบัญญัติแล้ว ท่านมีสิทธิ์ที่จะจาริกไปพักค้างคืนที่อื่นได้ ไม่ผิดพระพุทธรูปบัญญัติ วันออกพรรษา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วันบวรวงศา หรือวันมหาบวรวงศา คือ วันเปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุ ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ด้วยเมตตาจิต เมื่อได้เห็น ได้ฟัง หรือสงสัยในพฤติกรรมของกันและกัน

ประเพณีบุญมหากรฐิน

“มหากรฐิน” เป็นศัพท์ที่เรียกเพื่อหมายถึงการทอดกฐินที่มีบริวารกฐินมาก ไม่ต้องทำโดยเร่งรีบเหมือนจุลกฐิน มหากรฐินคือกฐินที่ทอดถวายตามวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยในปัจจุบัน ที่จะมีการรวบรวมจตุปัจจัยไทยธรรมและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นเครื่องประกอบในงานกฐินถวายแก่พระสงฆ์ เพื่อนำไปทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาต่อไป (มหากรฐินไม่ใช่

ศัพท์ที่ปรากฏในพระวินัยปิฎก) โดยมหาภิกษุเหล่านั้นอาจเป็นภิกษุที่มีเจ้าภาพเพียงคนเดียวหรือภิกษุสามัคคีก็ได้ การทอดกฐินถือเป็นบุญใหญ่แห่งปีที่ทุกคนรอคอย เพราะเป็นบุญพิเศษที่ทำได้ยากกว่าบุญอื่น เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการดังนี้

๑. จำกัดเวลา คือ ต้องถวายภายใน ๑ เดือน นับตั้งแต่วันออกพรรษา คือตั้งแต่ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ (วันเพ็ญเดือน ๑๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า กฐินกาล คือ เทศกาลทอดกฐิน

๒. จำกัดชนิดทาน คือ ต้องถวายเป็นสังฆทานเท่านั้น จะถวายเจาะจงภิกษุรูปหนึ่งเหมือนทานอย่างอื่นไม่ได้

๓. จำกัดคราว คือ แต่ละวัดรับกฐินได้เพียงปีละ ๑ ครั้งเท่านั้น

๔. จำกัดผู้รับ คือ พระภิกษุผู้รับกฐินได้จะต้องจำพรรษาที่วัดนั้นครบไตรมาส (๓ เดือน) ตั้งแต่ ๑ รูปขึ้นไป และต้องมีจำนวนตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไปในการกรานกฐินในโบสถ์

๕. จำกัดงาน คือ เมื่อพระภิกษุรับผ้ากฐินแล้ว จะต้องกรานกฐินให้เสร็จภายในวันนั้น

๖. จำกัดของถวาย คือ ไทธรรมที่ถวายต้องเป็นผ้าผืนใดผืนหนึ่งในไตรจีวรเท่านั้น (โดยทั่วไปนิยมใช้สังฆาฏิ)

นอกจากนี้ กฐินทานยังเป็นทานที่พิเศษ คือ ทั้งพระภิกษุและญาติโยมผู้ทอดกฐินได้อานิสงส์ด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย

ประเพณีงานบุญเดือนสาม

ประเพณีงานบุญเดือนสามของตำบลเพนียด จะจัดขึ้นในช่วงขึ้น ๑ ค่ำ เดือนสาม ประมาณช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม จะตรงกับการนับเดือนแบบจันทรคติ คือเดือนสาม จึงเรียกงานนี้ว่า “งานบุญเดือนสาม” ซึ่งจะมีการจัดงานรื่นเริงต่างๆ และมีการจัดนมัสการรอยพระพุทธรูป

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเพนียด อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น :

1. ด้านเกษตรกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	เกษตรกรแบบผสมผสาน	นายไข่ ปูทอง	66/8 หมู่ 10 ต.เพนียด โทร.085-176984/099-4486043

บ้านสวนลุงไข่ เขยฮ็อฟเกษตรผสมผสาน แนวการทำเกษตรผสมผสาน แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตรา 30:30:30:10 สระเก็บกักน้ำ30% นาข้าว30% ไม้ผล พืชไร่30% ที่อยู่อาศัย10% มีพื้นที่ทั้งหมด 3 ไร่ 3 งาน 66 ตารางวา แบ่งเป็นส่วนทั้งเกษตรกรรมปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ประกอบไปด้วย

1.บ่อเลี้ยงปลา	2.ที่อยู่อาศัย	3.อาคารเก็บฟาง	4.อาคารเรือนรับรอง
5.อาคารรีมน้ำ	6.ปศุสัตว์	7.ลานเอนกประสงค์	8.พื้นที่ปลูกพืช ทำสวน ทำนา

2. ด้านหัตถกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	งานจักสาน จากหวายเชือก/เส้นพลาสติก	นางสายฝน โพธิ์พันธุ์	376/2 หมู่ 3 ต.เพนียด โทร.098-9879410

นางสายฝนฯ เรียนรู้งานจักสานจากการอบรมให้ความรู้จากหน่วยงานราชการ และนำมาประยุกต์ทดลอง ฝึกฝนด้วยตนเอง จนเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรม งานจักสาน จากวัสดุต่างๆ เช่น งานสานจากหวาย งานสานจากเชือก และงานสานจากเส้นพลาสติก จนสามารถจำหน่ายหารายได้เสริมได้

3. ด้านอุตสาหกรรม

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	หินทรายแกะสลัก	นายเทิดศักดิ์ หวังเจริญกุลชัย	253 ถ.สุระนารายณ์ หมู่ 3 ต.เพนียด โทร.086-0528854

กลุ่มอาชีพแกะสลักหินทรายบ้านเพนียด โรงแกะสลักหิน หวังเจริญกุลชัย เป็นแหล่งผลิตหินแกะสลัก อันดับ ๑ ของประเทศไทยและเป็นรุ่นแรกในจังหวัดลพบุรี หินที่ได้นั้นจากการสลักหินเป็นก้อนๆนั้นมาจากภูเขาในจังหวัดลพบุรี ซึ่งที่นี่จะเป็นหินทราย และหินจะมีตามธรรมชาติอยู่แล้ว รูปปั้นแต่ละอันจึงมีสีที่แตกต่างกันออกไป นำมาแกะเป็นรูปต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นลูกนิมิต พระพุทธรูป หรือแกะเป็นอุปกรณ์ตกแต่งสวนเอกลักษณ์ของโรงงานผลิตแห่งนี้ คือการแกะสลักลูกนิมิตและใบเสมา

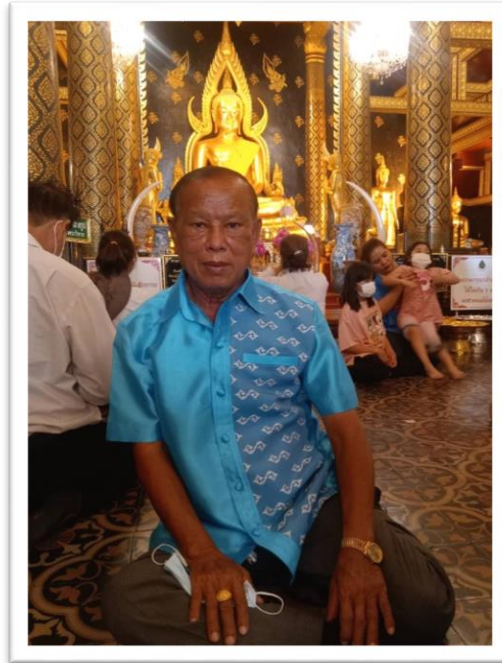
<https://www.facebook.com/pensandstone>

4. ด้านการแพทย์แผนไทย

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	หมอพื้นบ้าน (หมอเป่างูสวัด)	นายสมหมาย ดาวัลย์	168 หมู่ 1 ต.เพนียด โทร.093-1405250

หมอเป่าเป็นภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านที่รักษาโรคด้วยการเป่าคาถา ซึ่งสืบทอดความรู้มาจากบรรพบุรุษ โรคที่เป่า ส่วนใหญ่เป็นโรคผิวหนัง ได้แก่ แผลสัตว์กัด แผลไฟไหม้น้ำร้อนลวก แผลเรื้อรัง/งูสวัด

5. ด้านอื่นๆ (ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณี พิธีกรรม)

ที่	ชื่อของภูมิปัญญา	ชื่อเจ้าของภูมิปัญญา	ที่อยู่
1	หมอทำขวัญนาค	นายพิชัย จันทรสุข	93 หมู่ 2 ต.เพนียด โทร.063-7927849

